

Biogr. *

1051

9

B10gr. 10517

scad, 05amh.

3

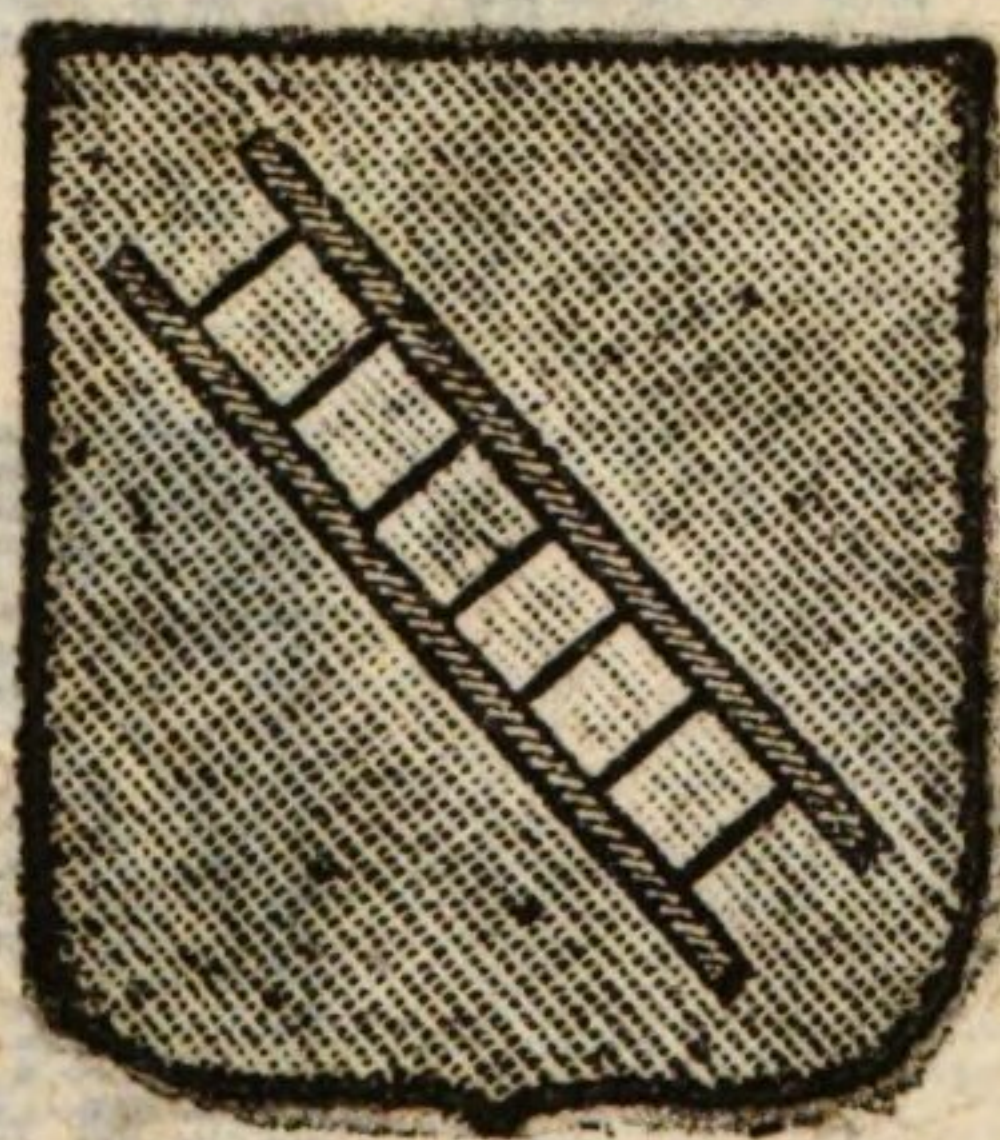

BARTHOLOMAEI
SCALAE
COLLENSIS

EQUITIS FLORENTINI
AC ROMAE SENATORIS

VITA

AUCTORE DOMINICO M. MANNIO.

FLORENTIAE. MDCCLXVIII.
TYPIS PETRI CAIETANI VIVIANI.

Superiorum Permissu,

92. a.

BARTHOLOMAEI

2 G A L L E A
COLLEGE

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

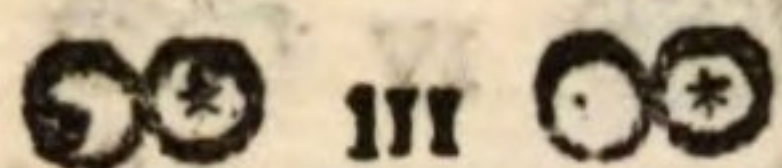
EQUITIS
AD ROMANAM
Venerabilis

AUCTORE DOMINICO M. MANNIO.

FLORENTIAE. MDCCXXVIII.
Typis Petri Casetani.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

ILLUSTRISS. AC REVERENDISSIMO
DOMINO

DOM. THOMAE
BONAVENTURAE
AGHERARDESCA
CANONICO FLORENTINO
DONORATICI &c. COMITI

DOMINICUS MARIA MANNIUS FELICITATEM.

Atur venia antiqui-
tati, aliarum na-
tionum exemplo, si conspicua Flo-
rentinorum AEdificia, & Praedia,

renovata fanè , a priscis eorum institutorum nominibus etiam nunc appellari gaudent , ut a Luca Pictio Pictiana superba Regia , a Lappeggio de Bardis Magnorum Etruriae Ducum Villa , a Bernardo Vecchietto *il Riposo de' Vecchi* , & a Bartholomaeo Scala primo institutore magnificae AEdes Scalae , non aliter ab Historicis nuncupatae , etsi nunc Comitum a Gerhardesca . Talia sunt praedia Ormannorum , seu *Smannoro* , Castrum Pulcis , Siturninae Florentiae viae a Saturnino antiquissimo ibidem possessore , & similia . Detur itidem , Illustrissime , ac Reverendissime Domine , venia mihi , si a materiali constructione habitationis tuae excitatum ingeniolum meum , id , quod proposueram , nunc executioni mandare

constituo, nempe in lucem mittere
sub auspiciis Dominationis tuae
Illustrissimae, ac Reverendissimae,
Bartholomaei Scalae conspicuae Do-
mus fundatoris Vitam a me con-
scriptam, dum ad intima Tabularii
Florentini penetralia aditus mihi
patet, ubi antiqua scrutari monu-
menta, quaeque prodesse possent
eruditis, delibare non omitto. In
hac igitur appositè attingere pos-
sem, vel obiter, encomia Stirpis
proavorum tuorum, quae Pisarum
imperium tenuit, quaeque per tot
saecula Viros in omni genere sum-
mos peperit, & nunc alios parit. Ve-
rum duos tantummodo prae caete-
ris commemorare lubet, omnes e-
nim recensere difficillimum, Antisti-
tes spectatissimos, Cosmum scilicet
a Gherardesca Episcopum Collen-
sem, cui Ecclesia Florentina debet

sinceras Divae Reparatae patronae
suae reliquias; quibus (Ferdinando
Meliorio teste) carebat , quaeque
iamdiu desiderabantur : & alterum
recolendae mem. Thomam Bona-
venturam Archiepiscopum Floren-
tinum Sacri Romani Imperii Prin-
cipem , patrum tuum magnum ,
quem Dominatio tua ut nomine ,
ita & doctrina , & moribus imitari
summoperè studet , atque sic con-
tendit , ut ipse in te novam , glo-
riosamque vitam ducere videatur.
Sed dum haec , & alia comme-
morare vix incipio , modestia tua
de te non modo magnificè loqui
vetat , verum etiam de aliis &
tuis , & maiorum tuorum virtu-
tibus mihi flagitanti necessarium
Opellae tutamen , silentium indi-
cit. Vale.

Idib. Sextilis MDCCLXVIII.

SCALA

|

Franciscus — Ioannes

Thomas.

**BARTHO. — A
LOMAEUS.**

Carolus.

Scaligerus.

Andreas — B

Baptista.

Ioanna.

Cosmus.

Sor. Iulia
Electa.

Laurentius.

Iulius.

Sor. Catha-
rina.

Iulianus.

Bartholome-
us

Sor. Maria
Francisca.

Alexandra.

Laurentius.

Lucretia.

Francisca.

Bartholomaea.

B Laurentius

Ioanne

Andreas.

BARTHOLOMAEI SCALAE

V I T A .

BARTHOLOMAEI PATRIA .

CAP. I.

Ollis Vallis Elſae in Etruria, ſi nuper adeptam Episcopalem dignitatem ſpectemus, nupera Civitas cenſeri debet, eſſi foundationis exordium poſt conditam Chriſtianam ſalutem haud multis ſaeculis coepit eſſe nobilis Pagus. Ita

legitur apud Ughellium Italiae Sacrae Tom. I II. Hinc ego Bartholomaei Scalae Collenſis vitam ſcripturus, exordiri operae pretium eſſe duxi, ubi errorem eorum refellerem, qui corrupte, ſimul ac recenter legerunt :

Scala recens nuper Collenſi venit ab Urbe, pro Collenſi venit ab Agro, ut ſaniori lectione legere eſt apud Carminis auctorem Ugolinum Verinum De Illustratione Urbis Florentiae ſae-

A

culo

culo decimoquinto scribentem, nec futuram antiqui, & nobilis Oppidi exaltationem praenoscantem. Quando vero dignitatem Episcopalem, nomenque Civitatis acceperit Collis, eruitur ex Bulla Clementis VIII. Pontificis patria Florentini, Dilectis filiis Civitatis, & Dioecesis Collensis, data Romae nonis Iunii MDXCII. quae sic incipit: *Hodie, Ecclesia Collensis, quam nos etiam hodie ex Collegiata Ecclesia sub invocatione Sanctorum Ioannis, Faustini, & Iovitae tunc Terrae Collis Vallis Elvae nullius Dioecesis in Cathedrali Ecclesia &c. ereximus &c.*

Collis igitur nobile Oppidum natale solum Bartholomaei fuit, etsi dissentiant Historici, nempe Gerardus Ioannes Vossius, & Hieronymus Ghilinus, quos satis errasse constat, eorum alter *de Historicis Latinis*, alter in *Theatro Virorum illustrium*, ubi Florentinum Scalam fuisse asseruerunt, quum Oppidum Collis, nunc Civitas, xxv. millia passuum a Florentia distet. Sphalmati vero ansam praebuisse crederem existentiam alterius stirpis cognomen simile, similiaque insignia, & Bartholomaei nomen gentilitium praefferentis, de qua idem Verinus Lib. III.

Scala genus priscum, tum nobile venerit unde Incertum est nobis;

& Ioannes Villanius Histor. Lib. IV. cap. IX. & Lib. V. cap. XXXIX. denique Lib. VI. cap. XXXII. ubi de antiquioribus Civibus Florentinis Parti Guelphorum addictis.

BARTHOLOMAEI PARENTES. CAP. II.

EX documentis publicis summopere fide dignis, inter quae est stemma familiae Bartholomaei Collensis a Bernardo Benvenuto Florentino antiquario, Oligero Iacobaeo Dano eruditissimo communicatum, deprehendere quis poterit Bartholomaeum nostrum parente natum fuisse Ioanne Francisci filio Scala, viro honesto, sed ignobili, nec divitiis affluente, qui furfurariam exercebat. Testes profero, praeter Christophorum cognomento *l' Altissimo*, qui de eo cecinit;

*E' lo Scala figliuol d' un mulinaro,
Ovver d' un tessitor di panni lini,
Che colle sue virtù si fece chiaro,
E fu Gonfalonier de' Fiorentini.
Cavalier a Spron d' oro, e non avaro;
Tanto è, voi m' intendete Cittadini.
Non s' ha questi a chiamar nobile, e degno,
Che acquistò roba, onor, virtute, e ingegno?*
Leandrum etiam Albertum, qui in *Descriptione Italiae* ait: *Bartolommeo Scala ec. pareva piuttosto esser nodrito fra le Muse, che fra le ruote del mulino*. Hinc est quod Angelus Politianus percelebris Bartholomaei aemulus, ne dicam aliquando inimicus, eum *monstrum furfuratorum* in Epistolis appellat, utpote qui *in pistrinis sordibus natus, pistrino dignissimus*. Item in Carminibus: *Furfuris plenum*. Sed quid plura? Audiamus

diamus Scalam ipsum de se ingenuè scribentem: *Sed quid tu mihi, inquit, antiquitatem narras? Veni nudus omnium rerum bonarum egenus ad Rempublicam, vilissimis ortus parentibus, multa cum fide, nullis omnino divitiis, aut titulis, nullis clientelis, nullis cognationibus. Vide Politiani Epist. Lib. XII.*

Fratres eius quatuor fuere. Thomas circa annum Christi MCCCCXIX. natus, & qui tres filios obiens reliquit; Scaligerus, cuius ortus ad annum MCCCCXXV. adscribi posse videtur, & mors praematura censetur; Andreas, qui natus circa annum MCCCCXXIX. etiam anno MCCCCXCII. in vivis reperitur; Carolus denique natu minor, qui vitalem carpere aurā incepisse creditur circa an. MCCCCXXXV.

Bartholomaeum autem inter gemellos fratres secundo ortum fuisse opinatur clarissimus Apostolus Zenus, ea ratione iure meritoque ductus, quod nomini eius adiunctum invenitur illud *Opisci*, seu *Vopisci*, quod valet ex geminis secundus natus, non aliter quam in usu esse videmus Septimios, Octaviosque appellari, qui septimo, vel octavo loco nascuntur. Clare Plinius Lib. VII. *Vopiscos appellabant è geminis, qui retenti utero nascerentur, altero interempto abortu.* Ita enim legitur in Carm. Poet. Italorum Flor. excusorum T. VI. pagg. 182. & 186. nempe *Ad Bartholomaeum Opiscum Scalam Collensem.* Et in Vita Vitaliani Borromaei: *Vopisci Bartholomaei Scalae &c.*

EIUSDEM ORTUS , ADOLESCENTIA , STUDIA :
CAP. III.

Natum esse Bartholomaeum Opiscum anno Christi MCCCCXXX. 16. Kalend. Iunii diligentiores omnes Scriptores conveniunt; quam Michaeli Pocchiantio , qui Catalogo suo Scriptorum Florentinorum summam manum , acerbo instante fato , addere nequiverat , & Ioanni Gerardo Vossio adserere placuerit anno Domini MCCCCXXIV. id contigisse : sed hi procul dubio Scalae natalem diem cum eo Christophori Landini pariter a secretis Reip. Florentinae confuderunt.

Quibus verò auspiciis , quove aetatis anno ex patria domo Florentiam Bartholomaeus migraverit , certò stabilire vix licet. Dubium tamen non est , quin inde usque a prima iuventutem in hanc Urbem transtulerit . Etenim Florentiae studiorum comitem habuit Iacobum Ammannatum Lucensem , aut verius ex Villa Basilica , qui communi vocabulo Cardinalis Papiensis nuncupatus est , quique haud prius quam anno MCCCCL. studiis suis absolutis Romam se transtulit , ubi duobus elapsis lustris , nempe anno MCCCCLXI. a Pio II. Pontifice inter Purpuratos Patres cooptatus est . Et revera ex Scriptorum testimonio elucet , quod Iacobus studiorum suorum , adeptaeque scientiae velut in praemium Ecclesiam Parochialem tunc florentem S.

Apollinaris nostras Civitatis consequutus est, quod quidem anno MCCCCLVIII. evenit.

Adolescentes olim, ita Ammannatus Scalae, eandem servitutem servivimus: vicini habitavimus: iisdem litteris, ac prope praeceptoribus operam dedimus: paupertatem etiam gravem pertulimus. Praeterquamquod Bartholomaeus ipse adolescentiori Politiano anno MCCCXCIII. infelicitatem praeteritorum temporum commemorans scribit: Fortunatiora certe sunt ista tempora &c. nostris temporibus quantum ad litteras saltem pertinet. Voco autem nostra vagitus illius tempora, in quibus & librorum, & praeceptorum, ex quibus quasi fonte quodam certo literae hauriuntur, penuria permagna fuit, suo quisque Marte quid possent vires experiebatur, unde multa vitia inbaeserunt mentibus.

Adde etiam quod in documento anni MCCCLXXI. Dominorum Reip. Florentinae Priorum, in quo Scala cum suis successoribus inter Florentinos Cives adscitus est, & iure donatus ad Reip. munera obeunda, narratur, quod eo tempore nondum triginta annorum spatio subiverat ipse onera in Civitate nostra. *Die XIII. Septembris MCCCCLXXI. (in quo anno Communis Collis ei praedia quaedam donavit, de quibus in Libris Provisionum fit mentio) Intellecto magnifici, & excelsi Domini Domini Priores Libertatis, & Vexillifer Iustitiae Populi Florentini, quem modum prudentissimus, & eloquentissimus vir Dominus Bartholomaeus Ioannis*
Scala,

Scala, ad praesens dignissimus primus Secretarius, ac Cancellarius Dominorum Priorum, ac Vexilliferi Iustitiae Populi Florentini nondum triginta annos subierit onera in Civitate Florentiae, ex quo ad Officia Communis non est habilis, &c. At certo certius est, quod ipse una cum fratre suo Carolo, onera subire coeperunt anno MCCCC-LVII. habentes, ut aiunt, florenos tres de vegetali, quod dicitur Catasto. Ex quibus omnibus aperte perspicitur, quod satis adolescens Florentiae morari inceperit, idest circa annum MCCCCL.

DOCTORATUS INSIGNIA ACCIPIT. CAP. IV.

HIs fere temporibus mens est Cl. viri Apostoli Zeni in Vossianis Dissertationibus, quod lauream consequutus Scala noster, de iure Florentiae aliquoties sumpta occasione respondisset, iuxta illud Bartholomaei Fontii amicissimi:

*Vel fingis causas, vel condis amabile carmen,
Vel Florentinae consulis historiae.*

A COSMO PATRIAE PATRE SUSCIPITUR,
ORNATUR, DITATUR. CAP. V.

Primum fortunae suae auctorem, & conciliatorem Cosmum Medicem fuisse Bartholomaeus ipse fassus est quum Politiano scripserit:

Cosmus Pater patriae noster me complexus est, recepitque in familiae obsequia. Et in Carmine quodam:

*Me certè ex humili materia, & rudi,
Informique luto alta arte Promethei
Sic finxit me hominem, sic dedit halitum,
Quo spiro, & Lyricis haec cano versibus,
Tandem coccineis vestit honoribus.*

Cosmo vita functo Kalendis Augusti anni MCCCCLXIV. novum Mecoenatem expertus est filium. Inter beneficia vero, quibus a Petro auctus est, fuere redditus florenorum quingentorum, ut nostri aiunt, de Monte, tam sibi, quam filiis, & successoribus suis concessi. Quanquam Bartholomaeus domum paternam occuparet in Oppido Collis in loco, qui dicitur *Terzo del Piano*, testatur ipsemet, a mense Septembri anni MCCCCLXVI. usque ad ann. MCCCLXIX. se, suosque Domum habitasse Petri Cosmae Florentiae in via, quae vulgo *large* nuncupatur, absque ullo pensionis solvendae gravamine, & similiter alia Domo è conspectu Palatii ipsius heri condita usos fuisse.

Notandum tamen mihi esse videor Bartholomaeum Domum possedisse in via D. Galli proprio aere emptam an. MCCCCLXVII. a quodam Raynerio *del Pace* Cive Florentino pretio florenor. cxx. Idem fassus est se possidere in emphytheusim circa eadem tempora praedium suburbanum in Monte Ugonis in loco, qui nuncupabatur *il Poggettolo*, a Dionysio, vel, ut dici malunt,

tunt, Nigio Neronis iam conductum; item aliud simile extra Portam Crucis a Capitaneis Partis Guelphorum. Quorum quidem praediorum alteri alludere visus est Bartholomaeus Fontius vir apprimè disertus, quandoque Plebis S. Ioannis Montis Murli Praepositus, in Carmine eidem Scalae misso, his verbis:

*Non enim Montugium, non iam Consentia posco,
Divite non auro, non pretio afficior.*

Ubi loqui etiam videtur de alio praedio, in quo forsan convenire ambo solebant *Consentia*, vulgo *Gonsenti*, proprie vero *Confluentia* dicto, quod quidem suspicandi occasionem praeberet situm fuisse prope Arnium, penes quem in antiquioribus scripturis legitur fuisse *Confluentia*, & fortasse a Porta Crucis non multo procul. Idipsum confirmari videtur, quod ibi Fontius frequenter rusticari, vel habitare solitus esset; eodem enim in Suburbio in S. Martini ad Mensulam sepulchrum existat cum epigraphe:

✠ BARTOLOMEUS FONTIUS BRIGIDE
SORORI POS.

H. M. H. N. S.

Haec Scalae nostri opes, atque Aedes haec opportune commemorandas duxi, quoniam vero simile est ab eo acquisitas non fuisse, nisi Mediceae Domus beneficio, ac munificentia.

MAIO.

MAIORES BARTHOLOMAEI PROGRESSUS.

CAP. VI.

Petri Cosmae suasu, ut creditur, Resp. gravissimis in rebus eius consilio usa est. Oris etenim inter Florentinos Cives, externosque Principes dissidiis, ac bellis, quae quidem hic commemorare superfluum, constitutoque ideo Magistratu Decemvirum *della Guerra* nuncupatorum, eiusdem Scriba electus est Bartholomaeus, quemadmodum Historici testantur. Hinc Franciscus Philelphus haec illi anno MCCCCLXVIII. mense Martio exeunte scribebat. *Quanquam te novi sine ullis etiam adhortationibus meis, omnia mei causa quam diligentissime curaturum, quae mea interesse animadverteris; tamen admonendus es visus, ut in conficiendis rursus iis literis, quae superiore anno, tertio ad quintum Nonas Octobres per Decemviratus Magistratum, vel tua potissimum opera emanarunt in meam causam, non minore utaris celeritate, quam fide, & benevolentia. Et quoniam audio eiusmodi nunc Magistratum, una cum bellorum suspicione, sublatum esse tibi, videndum est qua via sit utendum, ut idem roboris sit in literis. Qua ipsa de re scripsi etiam ad Virum Cl. atque optimum Petrum Medicem. Sed tuum fuerit calcaria adhiberi currenti, ne propter nimias occupationes, inbaerentemque valetudinem minus ei otii detur ad id, quod petimus è vestigio transigendum. Vale. Ex Mediolano. Caeterum Iulianus Riccius Patriae nostrae antiquita-*
tis

tis peritissimus, in Par. IV. fui, ut vulgo dicitur *Prioristae*, haec de Medicea tutela erga Bartholomaeum scribit : *Si messe* (Bartholomaeus ipse) *al servizio della Cancelleria de' Signori, e si portò talmente, che non solo fu amato da Cosimo, da Piero, e da Lorenzo de' Medici ne' tempi, ch' ei reggevano la Città, ma anco da tutto l' universale.*

EIUSDEM AMORES, ET NUPTIAE. CAP. VII.

ANno post Christum natum MCCCCLXVIII. uxorem ipse Florentiae duxit Magdalenam Benciam, nobilem, lectissimamque feminam filiam Ioannis olim Laurentii alterius Ioannis, ex ea gente, quae ob beneficia praecipua erga Monasterium Sanctimonialium vulgo Muratarum celebris apud nos est. Septimum & decimum aetatis annum agebat Magdalena cum ei iuncta in matrimonium fuit una cum dote florenorum millium praeter dona nuptialia florenorum cc. ex qua postmodum prolem suscepit, de qua infra sermo redibit.

Amaverat primo iuventae suae flore Albieram Albitiam ex ea perantiqua stirpe, quae tum divitiis, tum honorum gloria nunc quoque inter principes Urbis nostrae recensetur. At adolescentula ex hac vita migravit, nempe pridie Idus Iulias anni MCCCCLXXIII. quum nuptias vir alter appararet. Eius cadaver in AEde D.

Petri

Petri Maioris tumultatum fuit . Huius vero rei testes sunt Angelus Politianus in elegantissimis suis Carminibus, atque Verinus hoc disticho :

Quid lacrymae? quid vota pii valere mariti?

Quid quod eras, Scale, Vatis amica tui?

In Bibliotheca Riccardiana inter Excerpt. Bartholomaei Fontii, Scalae Epicedium pro Albiera legitur .

BARTHOLOMAEI POST NUPTIAS CUM SOCERO LITES . CAP. VIII.

Angelus Cinozi Cini Florentinus Tabellio ante oculos nostros ponit diffidium, & discrimina, quae inter Scalam, & Ioannem Laurentii Benci quandoque oriebantur, quaeque nos commemorare non pigebit. Sic inquit : MCCCLXIX. Indit. 3. die XIII. mensis Ianuarii. Actum Florentiae in Ecclesia Oratorii Orti Sancti Michaelis de Florentia praesentibus Ser Nicholao Michaelis Fei Dini, & Antonio Fantoni de Fantonibus Civibus Florentinis testibus. Egregius, & eloquentissimus Vir D. Bartholomaeus Ioannis Scala Cancellarius Dominationis Florentinae ex parte una, & Iobannes olim Laurentii Iobannis Bencius Civis, & Mercator Florentinus ex parte alia, omnes eorum lites &c. compromiserunt in providum virum Antonium Nepi de Brunelleschis Civem Florentinum, tanquam iudicem partium, arbitrum & arbitratorem &c. dantes &c. baliam &c. laudandi

dandi &c. promittentes &c. non appellare &c. sub poena florenorum quingentorum. Et hoc compromissum durare voluerunt hinc ad totum diem vigesimum praesentis mensis Ianuarii &c. Post compromissum refert laudum huius tenoris:

In Dei nomine Amen.

Nos Antonius Nepi de Brunelleschis Civis Florentinus arbiter, & arbitrator, & amicus communis, electus, & assumptus ab egregio, & eloquentissimo Viro Domino Bartholomaeo Iohannis Scala Cancellario Dominationis Florentinae, & a Iohanne olim Laurentii Benci &c. Visis, & auditis litibus, questionibus & different. &c. laudamus, sententiamus, arbitramur &c. Imprimis intellecto qualiter inter dictas partes est differentia occasione dotis & donamentorum &c. per dictum Iohannem &c. promissorum dicto Bartholomaeo genero &c. &c. declaramus dictum Iohannem solvisse, & observasse omne id totum &c. & imponimus perpetuum silentium.

Item viso, considerato, calculato, & examinato il dare, e avere dictarum partium, & omne id totum, & quicquid dictae partes habuerunt simul agere usque in praesentem diem, arbitramur, & arbitramur &c. declaramus dictum Dominum Bartholomaeum debitorem dicti Iohannis florenorum quindecim de sigillo, & ipsum Dominum Bartholomaeum condemnamus ad dandum, & solvendum dicto Iohanni florenos quindecim hinc ad unum mensem proxime futurum.

Item declaramus dictum Dom. Bartholomeum

habu-

habuisse, & habere penes se unum Librum, quem habuit commutato dictus Dom. Bartholomaeus a dicto Iohanne. Et propterea condemnamus dictum Dom. Bartholomaeum ad reddendum, & restituendum dicto Iohanni dictum Librum hinc ad unum mensem proxime futurum &c. Latum, datum, lectum &c. pronuntiatum, & promulgatum fuit suprascriptum Laudum &c. per dictum arbitrum, & arbitratorem ad cautelam pro tribunali sedentem in populo Sancti Petri Scheradii de Florentia sub annis Domini ab eius incarnatione MCCCC-LXIX. Indit. tertia, & die vigesimo mensis Ianuarii, praesentibus Christofano Blasii populi Sancti Georgii de Florentia, & Iohanne Pieri de Colle populi S. Ambrosii ambobus Ministris Gabellae Salis Civitatis Florentiae testibus.

MAXIMIS REIP. HONORIBUS DECORATUR.

CAP. IX.

ELECTUS quidem visus est aliquando Scala noster Dominorum Florentinorum sub nomine Scribae a secretis, gloriose succedens iis, de quibus sapientissimus Pontifex Pius II. inquit: Nos tres in ea Urbe cognovimus literis Graecis, & Latinis, & conditorum Operum fama illustres, qui Cancellariam alius post alium tenuere, Leonardum, & Carolum Aretinos, & Poggium eiusdem Reip. Civem. At quo tempore? Poggius, ut notum est, desit anno MCCCCLIX. unde

de non multis post mensibus simile vero est huiusmodi auctum munere Scalam fuisse; quam traditio Sigilli Herculis ei qualicunque de causa ad annum MCCCCLXXII. protracta egatur. *Die prima Martii MCCCCLXXII. consignatum fuit Sigillum Reipublicae Florentinae Domino Bartholomaeo Scalae ex deliberatione Dominorum:* ita legitur in vetusto Elencho supellectilium Dominorum Priorum, cuius exemplar penes Dom. Ioannem Poggium de Baldovinettis nostrae Urbis Patricium exstat.

Civitate identidem donatus die xxiii. Septembris millesimi quadringentesimi septuagesimi primi, una cum omnibus descendantibus; & paulo postea Patriae honoribus adscriptus. Anno deinde MCCCCLXXIII. ad menses Martium, & Aprilem Supremi Magistratus Dominorum Officio ornatur, quemadmodum habetur in Libro, cui titulus vulgari sermone *il Priorista Fiorentino*; ubi adnotatum me legisse memini, Bartholomaeum etiam unum de *Adiunctis* Baliae paulo post extitisse, scilicet anno MCCCCLXXIV.

NOVARUM FACULTATUM, AC DIVITIARUM
ACQUISITIO. CAP. X.

QUod Bartholomaeus una cum suis affinibus in ditione Collensi Bona possederit, facile est deprehendere ex Epistola Reip. Florentinae nomine Senensibus scripta, cuius tenor: *Trans-*
fu.

fugit in agrum vestrum, neque tamen longius a praedio, quod colebat Bartholus quidam Deiſ cum pecunia, & iumentis Domini praedii, qui est Bartholomaeus Scala noster Cancellarius, atque ex eo loco, quo aufugit, infert arma, & tutari vi impudentissima rapinam parat, ut ad praedium non satis iter tutum sit villicis, & praedii ministris. Sed quale id facinus sit, coram melius intelligetis ex Andrea Scala fratre Bartholomaei germano, qui reddet has vobis litteras, missus ad vos recuperationis rerum abstractarum causa. Rogamus vos maiorem in modum, ut huic tanto facinori, adeoque abominabili rapinae obviam eatis, Nihil hoc tempore gratius facere nobis potestis. Valete. Ex Palatio nostro die XIV. Novembris MCCCCXCII. Attamen aliae divitiae a Bartholomaeo successu temporis, praeter eas, quae supra recensui, acquiritae videntur. Florentinis Civibus mos fuit iam inde a longissimo tempore, imo lex, ut quisque bona sua mobilia, vel immobilia Officialibus ad id deputatis manifestaret, qui vulgo Officiales Cataſtici nuncupabantur. Huiusmodi manifestationes in scriptis, quae vulgo *le Portate* hodie dicuntur, nunc in Tabulario Montis Communis Florentiae asservantur. In iis, quas Scala noster anno MCCCCCLXXX. Officialibus porrexit, Bona plura possedisse tunc temporis adparet; inter quae praedium in populo Sanctae Mariae ad Scandicios in loco dicto *la Casa del Bosco* emptum anno MCCCCLXX. die XIV. Octobris a Bernardo olim Christiſtopho;

stophori Ioannis de Bonaguifis populi S. Romuli. Christophoro postmodum eiusd. Bernardi filio in uxorem dedit Scala Ioannam filiam suam; quod ex aliis documentis deprompsi. Item Domum Florentiae in pop. S. Petri Maioris prope Ianuam vulgo *a Pinti*, quam tunc ipse incolebat, a se emptam die 22. Ianuarii MCCCCLXXII. ab Universitate Artis Portae Sanctae Mariae *pel membro degl' Innocenti*, vigore unionis nuper factae Hospitalis S. Galli huic nostro Innocentium. Venditio patet etiam ex publicis Tabulis Antonii Baptistae de Bartholomaeis. Praedictum insuper ait sibi esse *con casetta da lavoratore, allato alla mia Casa a Pinti verso il Canto al Monteloro, comperato da' Frati di Cestello*, qui inibi in Monasterio degebant hodie Monialium D. Mar. Magdalenae de Pazis; tempus emptionis indicans diem 13. Martii MCCCCLXXVI. Denique in Tabulis Ser Alexandri Braccetti Not. Flor. praesens Instrumentum legitur. *Anno Incarnationis Dom. millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo Inditione X. & die IX. mensis Maii &c. Universis, & singulis huic publici Instrumenti seriem inspecturis pateat evidenter, & notum sit, qualiter spectabiles Viri Ioannes olim Martini Francisci de Scarfis, & Petrus quondam Ser Simonis Cianfi Campsores Florentini eorum propriis, ac privatis nominibus, ac pro*

vice, & nomine Francisci, & Thommasii fratrum, & filiorum dicti quond. Martini, eorum sociorum &c. vendiderunt, tradiderunt, & concesserunt Clarissimo Viro Domino Bartholomeo Scale Cancellario Populi Florentini &c. intraturam, & ius intrature tantum unius apothecae ad usum Cimatoris, cuius proprietas, ac utile, directumque dominium spectare dicitur, & pertinere ad Congregationem Presbyterorum Civitatis Florentie, posite in dicta Civitate apud Oratorium Orti Sancti Michaelis, & in populo Sancti Blasii, cui a primo via, a secundo bona Societatis Misericordie, & Bigalli dicte Civitatis.

FLORENTIAE, AC RURE SUMPTUOSE AEDIFICAT.
CAP. XI.

DE nuper indicata Domo ad Pinetiam, Portam in loco amenissimo, cuius laxitatem praealti Civitatis muri definiunt, ita Catastici Officialibus subiunxit noster: *E' il luogo, dove io ho murato, e dove mi sono consumato.* Exemplum praebuit Civibus, ut Urbem Florentiam commodius amplificarent. Statutum est enim a Rep. quod quicumque Civis in hortis Florentiae aedificaret, a quavis publici vectigalis solutione per spatium quadraginta annorum
in

in posterum eximeretur . Unde nil mirum quod , Bened. Varchio teste , dall' anno 1450. al 1478. in Firenze si murarono trenta Palazzi , quod in mea ampliatae Urbis Historia tetigi . Nec mirum est , quod in MS. Ephemer. Lucae Landucci dicatur : *Era allora carestia di maestri , e di materiali .* In Epistola Scalae Ioanni Lanfredino Romae Oratori haec leguntur : *Per essere multiplicato il popolo , e li abitatori nella Città , ne nasce strettezza , e carestia di Case . Il perchè noi andando cercando il rimedio , non vediamo più comodo modo , che dare comodità di siti a chi volesse edificare ; e come tu sai , dentro alle mura nostre è del voto assai .* Sequitur Scala Officiales docens : *Detta Casa era divisa prima ch' io vi edificassi , e era in tre abitazioni , e stavanvi tre pigionali , e pagavasi di pigione tra la Casa , e gli Orti fiorini x. d' oro l' anno a Mona Piera vedova figliuola di Frosino dalla Volpaia &c . Ho un altro poderuzzo in detto luogo verso le mura &c dove ho fatto el Vivaio , e 'l Monte , e' fosseni , e vi è il pratello , e loggia . Ebbilo da' Nocenti , ebbi a dare equivalente in Firenze di rendita di fiorini LII. di suggello . Item un poderuzzo verso le mura per via di commutazione . Instrumentum permutationis alterius Domus factae a Bartholomaeo nostro cum Petro Francisco de Tosinghi Pro-*

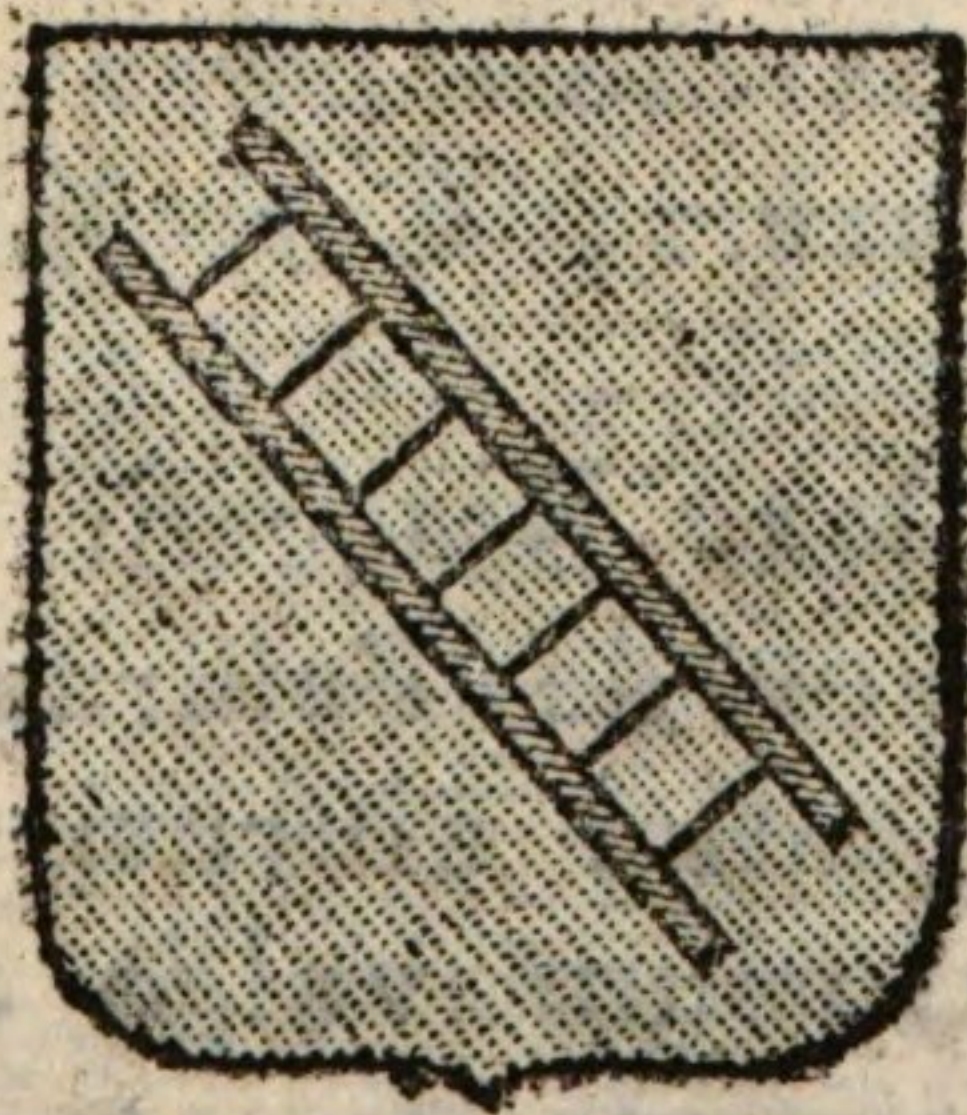
curatore Domini Nicolai de Tosinghis Rectoris Eccl. S. Michaelis Vicedominorum legitur in Imbreviaturis saepe in memoriam revocandi Alexandri Braccesii de mense Maii MCCCCLXXVII. in Tabulario Generali Flor. Id sequitur, etsi multo post, aliud venditionis instrumentum manu eiusdem sub die 1. Decembris MCCCCXC. inquit: *Dominus Bartholomaeus Iohannis Scala Eques vendit unum petium terrae laborativae brachiorum undecim per latitudinem, & per longitudinem brachiorum centum pro aedificanda una Domo cum Orto in Pinti.*

In Ephemerid. Litteratorum Ital. T. XXII. articulo XI. verba referuntur percelebris Salvini Salvini, quae sunt: *Avea lo Scala fabbricato, oltre ad una bella Villa, posseduta al presente da' Sigg. Marchesi Guadagni, un bel Palagio in Firenze vicino alla Porta a Pinti; ove egli comprò parimente un grande, e delizioso Orto adiacente al medesimo; il che tutto è ora posseduto da' Signori Conti della Gherardesca.* Quod quidem evenit deinde ex eo quod Constantia uxor quond. Comitis Ugonis ex antiquissima, aequae ac nobilissima Prosapia de Gherardesca olim Civitatis Pisarum dominâ, donataria fuerit Alexandri de Medicis fratris sui S. R. Eccl. amplissimi Cardinalis, & Archiep. Florentini, postea Leonis XI. Summi Pont.
qui

qui haec bona a Sanctimonialibus Divi Clementis in Via S. Galli emit pretio aureorum VII. millium, ex dispositione Iulii Scalae Bartholomaei nepotis, de quo sermo infra redibit. Intra lares eiusdem splendidae Domus, a Gherardeschis recenter auctae, ubi fama est Summ. Pontificem habitasse, haec habentur:

*Instructas Aedes hospes quas cernis & hortos
Areolis varios limitibusque suis
Horrere & partim arboribus frondentibus umbras
Et partim ramos fundere poma graves
Praeses Alexander Medices Princepsque Sacerdos
Florae inter Latios lectus & ipse Patres
Μνημόσυνον Scalae quo longè illustrius esset
In faciem voluit sic reparare novam.*

In fronte vero Bartholomaeus haec arma sua posuerat

Scalam scilicet transversam cerulei coloris in area aurata, quae etiam nunc visitur, cum epigraphe GRADATIM, indicare

care volens, se ad praecipuas Patriae dignitates gradatim evectum fuisse. Hinc est quod Politianus antagonista acerrimus descripsit Domum hanc ut erat, hortum, rus, herum denique iis in Carminibus, quae simplicem titulum praefecerunt *In quendam*, in Libro Epigrammatum eiusdem pag. 324. edit. Lugd. anni MDXXXIII. cuius initium est:

*Hunc, quem videtis ire fastoso gradu,
Servis tumentem publicis &c.*

ita prosequens post aliqua:

*Fortuna ludens fursuris plenum tulit
Adusque supremos gradus:*

denique:

*Casurus usque nutat, & iam iam cadet,
Sed non GRADATIM scilicet.*

ORATORIUM EGREGIUM INTER ALIA ERIGERE
INSTITUIT. CAP. XII.

IN Tabulis Alex. Braccesii facultas legitur Bartholini de Passirano Vicarii Archiepiscopi Florentini absentis, erigendi Altare, & Oratorium vulgo *di Pinti*, his verbis:

Bartholinus de Brixia Decr. Doctor, Archipresbyter Eccl. de Azano Reverendiss. in Cbr. Patris, & D. D. Raynaldi Ursini Dei,
&

& Apost. Sedis gr. Archiepiscopi Flor. in spirit.
 & temp. Vicarius Gen. Viro Clarissimo D. Bar-
 tholomaeo Scalae Cancellario Flor. salutem,
 & felices ad salubria vota successus. Ex in-
 iuncto nobis Vicariatus officio circa divini cul-
 tus profectum, venustatem, incrementum, at-
 que decorem, in primis nostram curam, ac
 studium versari oportet, & Christifidelium ad
 id vota favore benevolo nos prosequi conve-
 nit. Cum igitur nobis significaveris, cupere te
 devotionis gratia in Aedibus tuis, quas nuper
 in B. Petri Maioris Parrochia construxisti,
 Oratorium cum Altare posse erigere a nobis-
 que propterea humiliter petieris, ut tibi desu-
 per licentiam, ac facultatem concedere, ac
 alias oportunè providere dignaremur. Nos hu-
 iusmodi tuo sancto, & pio desiderio, & vo-
 luntati libenter annuere volentes, ut ipse pos-
 sis, tibi que liceat praefatis in Aedibus, loco
 tamen congruo, & honesto Oratorium cum Al-
 tari sub vocabulo illius Sancti, quem tua
 ibi devotio proposuerit, fundare, erigere, &
 in eo Missas, & alia Divina Officia celebra-
 re facere, & audire cum omni familia tua,
 & alii, quos volueris, dummodo ab Ecclesiae
 communione, & Divinorum participatione di-
 siuncti non sint, & cuicunque Sacerdoti, ut
 illic Missas, & Divina quoque Officia huius-
 modi celebrare valeat quibuscunque diebus,
 etiam in iis, qui a iure prohibita sunt, &

de quibus in Cap. Si quis etiam de Consecra-
tione dist. 1. fit mentio ; tenore praesentium
plenam facultatem praelibati Reverendissimi
D. Archiepiscopi, qua fungimur, omnimodam-
que licentiam concedimus, & impertimur.
Datum in Archiep. Palatio Florentino anno
Inc. Dominicae MCCCCLXXVII. Ind. 8. die
vero 20. Maii.

Hinc Michael Pocciantes de Scala :
Percelebre Templum ad Cistercienses constru-
dum curavit; a morte praeventus cum tan-
tum egregium Opus absolvere non valuisset, a
D. Iulio Scala eius nepote elargitum est Aca-
demiae del Disegno nuncupatae. Ad quorum
intelligentiam audiamus sub die 13. Apr.
MDLXVIII. Ser Franciscum Parenti, penes
γραμματοφύλακτον Florent. scribentem : Iulius
quond. Iuliani D. Bartholomaei Scalae Civ.
Flor. per se, & suos haeredes &c. donavit
Universitati, & Academiae Pictorum, Scul-
ptorum, & Architectorum, vocatae l' Accade-
mia del Disegno, & Magnif. D. Angelo q.
Magn. D. Ieronymi de Guicciardini Civi Flor.
& Locumtenenti eius Excellentiae Illustrissimae
in dicta Academia &c. unam fabricam in-
ceptam, & adhuc non perfectam ad usum, &
pro usu Oratorii cum omnibus suis pertinentiis,
ac resediis, sitam in pop. S. Petri Maioris,
& in Via dicta Pinti, e contra Viam Lau-
ram, seu della Colonna, & contiguam Mo-
na-

nafterio Cistelli, ubi nunc cubitalibus litteris & Urbani VIII. liberalitas, & Sanctionum grata memoria leguntur.

Quod autem attinet ad Ecclesiam, Coenobiumque S. Antonii de Confinibus Ordinis Eremitarum inter ditionem Florentinam, atque Senensem positum (ubi Ambrosius Landuccius Eremitanus persuadere conatur Divum Ambrosium celebre portentum Cauponae patrasse) Landuccius ipse scribit, Coenobium illud quandoque fuisse occupatum a Domino Bartholomaeo Scala Reip. Florentinae Cancellario, qui inibi publicum Magistratus famulum vulgari sermone *Tavolaccino* morari curabat; ego id intelligendum reor non tanquam a privato Cive, sed publica persona servandae iurisdictionis gratia factum.

BARTHOLOMAEI ROMAM HONORIFICA PROPECTIO.
CAP. XIII.

LEgatos, ut moris est, missura Resp. nostra ad Innocentium Octavum occasione exaltationis eiusdem ad Pontificium solium anno MCCCCLXXXIV. sex praestantissimos ad id munus elegit Cives: Franciscum Soderinium Volaterranum Antistitem, postea S. R. Eccl. Cardinalem; Bartho.

tholomaeum Scalam ; Antonium Canisia-
num ; Guidum Ant. Vespuccium ; Angelum
Nicolinium, & Ioannem Tornabonium, de
quo in Vita Dominici Ghirlandarii men-
tionem iam feci, quemadmodum & de
Antistite Volaterrano in Sigillorum obser-
vationibus. Pontificalia haec insignia

unicuique eorum, eorumque descendentibus a
Pontifice donata sunt, ut videre est in Ar-
mis Sederiniorum in Ecclesiis S. Mariae
Carmeli, & S. Frigidiani; Canisianorum
pluribus in locis; Nicolini in monu-
mentis ubicunque; Scalae in Eccl. S. Clemen-
tis: exstabat olim in D. Annunciatae. Bar-
tholomaeo vero, utpote eruditissimo, da-
tum est concionem habere ad Innocentium,
cui adeo oratio elegantissima placuit, ut
ab ipso Eques aurei calcaris, & etiam
Urbis Senator viii. Kal. Ianuarii munificè
creatus sit. In *Priorista* quodam MS. *Adi*
16. Genn. MCCCCLXXXIII. ab Inc. tornò
da Roma Mess. Bartolomeo di Giovanni Sca-
la da Colle, quale stette all' incoronazione
d' Innocenzio VIII. Pontefice, e da lui fu
fatto Cavaliere.

Hieronimus Ghilinus in *Theatro vi-*
rorum.

rorum illustrium, seu litteratorum, dignitates Bartholomaei confundere videtur, opinans eum hos gradus ab una Florentina Rep. quinimmo solemniori sphalmate a Cosmo I. Mediceo Reip. Flor. Duce accepisse, verba perpendens Scalae ipsius ad Politianum: *Interea Florentinus Populus ad Prioratum me evexit, deinde ad Vexilliferatum, tandemque & in Senatorium Ordinem, Equestremque collocavit.* Mos fuit Reipublicae si qui extranei Principes Civem nostrum dignitate aliquâ ornarent, honorem ipsum aliquando cum favore, & laudibus prosequi, & confirmare. Oratio eiusdem ad Pontificem a me perlecta est apud D. Ioannem Poggium Baldovinettum, virum claritate sanguinis, & patria eruditione spectatissimum. Videri etiam potest in Bibliotheca perinsignis Coenobii S. Marci ad Praedicatorum, & alibi.

Iam inde a pluribus annis notum erat suavissimum, quo Bartholomaeus pollebat, eloquium, praecipue ab anno MCCCC-LXXXI. in quo cum Florentini Constantio Sfortiae imperatoria, ac militaria signa darent, id accidit, quod Riccus Spinellius in Diario suo MS. memoriae mandavit, inquiens: *Fu fatto Capitano delle genti d'arme l' Illustrissimo Sig. Gostanzo Sforza Signore di Pesero per il Comune di Firenze, e adi*
IV.

IV. d' Ottobre la mattina di S. Francesco in su la ringhiera ci fu una lunga, e degna Orazione fatta per Messer Bartolommeo Scala, per la cui eloquenza uno, che era accanto a me, conciossiachè cominciasse a dire: Viva Messer Bartolommeo; tutto il popolo seguitandolo, ad alta voce disse l' istesso. Caeterum publica commendatione celebrata erat eloquentia ipsius ab anno usque MCCCCLXXI. in quo Resp. ut supra Cap. III. ostendimus, prudentissimum, & eloquentissimum appellabat.

*Sed, ut ad propositum redeam, quid sit Romae Senatoria Dignitas, quibusve a Summis Pontificibus conlata fuerit ex Carolo Cartario, Carolo Stroza, ac Ioanne Mario Crescimbenio facile dignosci potest. Clariss. Academicus Etruscus in Opere, cui titulus *Il Fiorino d' oro illustrato* Cap. XVIII. inquit: Si trovano molti Pontefici Senatori di Roma, e molti Rè, e Principi grandi, onorati di questa medesima dignità. Unde paene incredibile videtur privatum Civem ad tale honoris culmen, eVectum esse, nisi aliquantis per simile exemplum Oratoris munere fungentium in Historiis invenire esset. Romae in Aula Senatoris, aut maius AEdes Capitolina, ita legitur:*

IVLIVS CÆSAR NEGRELLVS

PATRITIVS FERRARIENSIS MARCHIO VENA-
RIÆ PVBLICI ORATORIS MVNERE PRO SVA
PATRIA AD IX. ANNOS FVNCTVS. AB ALE-
XANDRO VII. PONT. MAX. VRBIS SENATOR
RENVNCIATVS. NOVIS DIGNITATIS FA-
STIGIO ADDITIS TITVLIS. DIE XXV. IVNII
AN. MDCLXII. SOLEMNI CVM POMPA ATQ.
EQVITATV MAGISTRATVM INIIT. ILLO-
QVE AD ANNOS XXVII. ADMINISTRATO RE-
GNANTIBVS ET VLTRO COMPROBANTIBVS
ALEX. VII. CLEM. IX. CLEM. X. ATQ. INNOC.
XI. EODEM. INNOCENTIO FELICITER RE-
GNANTE. SVMMIS ATQ. INFIMIS PERINDE
GRATVS VI. SVpra LXXX. ANNVM AGENS
MENTE TAMEN ATQ. ANIMO NONDVM
SENECENTE IN ÆTERNITATEM TRAN-
SCRIPTVS EST ANNO SALVTIS MDCLXXXIX.
IV. KAL. MARTII.

Ut autem res clarior fiat de Senato-
ria dignitate, nemini ignotum esse credam,
quod ei coniunctum ius aliquando fuerit
monetarum Urbis cudendarum, itaut ipsae
vocarentur de Senatu, & Senatoris arma
ostenderent. Apud Mabillonium Musei Ita-
lici Tom. II. Senatores iureiurando spon-
dent

dent Pontifici se servaturos ei fidelitatem, Senatum, *monetam*. Ac inter Pontif. Decretales Epistolas verba reperiuntur: *Praecipimus, quatenus passim de caetero &c. nostram recipiatis monetam, quae vulgo dicitur de Senatu, & per totam Campaniam recipiatur*. Philippus Floravantes in suis *Antiq. Rom. Pontificum Denariis* verba Leblancii referens, apparere liquido ait Senatorem fuisse supremum Rom. Reip. Magistratum. At Innocentii tempore non adhuc ius monetarum cudendarum ad Senatorem spectabat, verum ad Sum. Pontificem, ut patet ex Instrumento contractus anni MCCCC. LXXXVII. inter Innocentii ipsius Vicecamerarium, & Antonium Altovitam mercatorem Flor. Romanam Curiam sequentem, in quo Antonius promisit cudi facere ducatos Papales cum armis SS. D. Papae.

SUMMIS MUNERIBUS CUMULATUR. CAP. XIV.

HAud satis quidem fuerunt Innocentio VIII. quae beneficia Scalae conlata narravimus, donumque Clavium Pontificalium in insigniis, quod illi fuit cum sociis in legatione commune, nisi eundem inter Secretarios, ut aiunt, Apostolicos exciperet. Testantur id eiusdem Pontificis litterae publ.

publ. Tabulis Alexandri Braccesii confignatae, per quas 6. Kal. Martii MCCCC. LXXXIV. Magnifico, & Generoso Equiti Domino Bartholomaeo Ioannis Scalae Cancellario Florentino, & suae Sanctitati Secretario, ac haeredibus successoribusque, suisque per lineam masculinam Descendentibus in perpetuum concessit, & reservavit Juspatronatus, & praesentandi personam idoneam Ordinario loci ad Ecclesiam Sanctae Mariae Magdalenae de Monte Vasone Vulterranae Dioecesis, si, & postquam idem Dominus Bartholomaeus Ecclesiam praedictam dotaverit. Quam quidem dotationem fuisse factam de bonis suis ibidem legere est.

Sed audiamus quae in Tabulario Reformationum notata fuere pro confirmatione Pontificalium donorum: Die xi. Ianuarii MCCCCLXXXIV. Cum intellexerint Magni & Excelsi Domini Domini Priores Libertatis, & Vex. Iustitiae Populi Florentini quemadmodum eloquentissimus Vir, & Doctor Dominus Bartholomaeus Ioannis Scala Civis Florentinus, qui nuper in Urbe Roma, ubi una cum nonnullis aliis vestris Civibus apud Pontificem in eius assumptionem pro Populo Florentino Legati munus obibat, die 25. Decembris proxime praeteriti in D. Petri Ecclesia sacris solemnibus Natalis Domini prius rite peractis, ab Innocentio Octavo Pontifice Max.

Max. summa celebritate , ac pompa , equestri fuerit Cingulo insignitus ; & cupientes hanc ipsam Dignitatem , & ipsius Summi Pontificis , qui non maiori erga ipsum D. Bartholomaeum , quam erga Remp. nostram benevolentia , studioque sibi gratificandi impulsus est , & eiusdem D. Bartholomaei bene de Populo vestro semper meriti causa exornare , & amplificare , necnon prosequi , habita primo super infrascriptis omnibus , & singulis die decima mensis Ianuarii anni MCCCCLXXXIV. Ind. 3. inter se ipsos DD. Priores , & Vexilliferum in sufficienti numero congregatos in Palatio Populi Flor. deliberatione solemni , & secreto scrutinio , & misso partito ad fabas nigras , & albas , & obtento secundum ordinamenta dicti Communis , & postea successivè ipso eodem die sequente , & facta deliberatione inter eosdem Dominos Dominos Priores , & Vexilliferum Iustitiae , & Gonfaloneros Societat. Populi , & duodecim Bonos Viros d. Communis solemniter in sufficientibus numeris , & in Palatio antedicto congregatos , facta prius proposita super praedictis , & infrascriptis omnibus , & celebrato inter ipsos omnes solemni , & secreto scrutinio , missoque partito ad fabas nigras , & albas , & obtento secundum ordinamenta Communis praedicti ipsis tamen omnibus , & singulis infrascriptis diligenter prius examinatis , deliberatis , ac firmis , spectabiles

Vi-

per Viros Loysium Francisci Venturae, Pierum
Iacobi Guicciardini, Christophorum Ioannis An-
tonii Spini, Miniatum Bernardi Dini de nu-
mero Collegiorum praedictorum, & Ioannem
Thommam de Borghinis, Nerotium Pieri del
Nero, Bindaccium Francisci Boninsegni de
Officio Conservatorum Legum dicti Communis
ad haec examinandum deputatos secundum or-
dinamenta Communis praedicti, eorum pro-
prio motu pro utilitate Communis eiusdem, &
omni modo, via, iure, & forma, quibus magis,
ac melius potuerunt, providerunt &c. Quod
DD. Priores Libertatis, & Vexillifer Iustitiae
Pop. Florentini, & duae partes eorum, aliis etiam
absentibus, aut refragantibus, possint honora-
re praefatum Dom. Bartholomaeum Scalam
Equestri nuper Ordine decoratum, signo Po-
puli Florentini in pennone, targia, & supra-
veste hominis, & equi: quem pennonem, tar-
giam, & supravestem faciant fieri de novo.

Et quod Capserius Camerae Communis Flo-
rentiae pro tempore existens, possit, teneatur,
& debeat de pecunia Capsae generalis Ca-
merae, tam deputata, quam deputanda, pro
expensis illius dare, & solvere occasione prae-
dictorum tantum, quantum & illi, vel illis,
Cui,

cui, seu quibus, & prout una vice, vel pluribus stantiata, vel deliberatum fuerit per dictos Dominos Priores, & Vexilliferum Iustitiae Populi Flor. vel duas partes eorum, ut supra, sine alia deliberatione, stantiamento, solemnitate, vel actu, non excedendo tamen summam, & quantitatem florenor. LX. in totum, & sine aliqua retentione, detractioe, vel diminutione &c. visis dumtaxat provisione praesenti, & stantiamento praedicto, qualibet exceptione remota. Item possit honorari signo Partis Guelphorum cum deliberatum fuerit per eos, ad quos spectabit &c.

Qua provisione lecta, & recitata in Consilio Populi die XI. mensis Ianuarii anni MCCCCLXXXIV. ut supra dictum est, dictus Dom. Praepositus, ut supra, proposuit eam, & contenta in ea inter Consiliarios dicti Consilii, & supra ea facto, & observato in omnibus, & per omnia secundum formam ordinamentorum Communis, & prout supra in prima Provisione huius libri continetur, & observatum fuit, & super ea facto partito ad fabas nigras, & albas inter Consiliarios dicti Consilii, & datis, recollectis, & numeratis fabis, repertum fuit CLXXIII ex ipsis Consiliariis dedisse fabas nigras pro sic, & sic secundum formam dictae Provisionis obtentum, provisum, & ordinatum fuit, non obstantibus reliquis XXVII. ex ipsis Consiliariis dedisse fabas abbas in contrarium pro non.

Ma.

MAXIMA EIUS APUD OMNES EXISTIMATIO.
CAP. XV.

CEntum & septuagintatria suffragia supradicta ostendunt quidem benevolentiam omnium Civium erga nostrum. Item eiusdem virtutum fama resultat ex eo, quod arbitrio eius, & iudicio lites assidue committebantur, & ei mediatoris munus demandabatur. In publicis Tabulis Ser. Francisci Pieri Neri sub die 17. Novembris MCCCCLXXXI. legitur: *Actum in populo S. Stephani Abbatiae Florentinae. Venerabilis Pater Magister Michael olim Durazini de Empulo Sac. Theologiae Magister Ordinis Heremitarum S. Augustini (a Dominico Ant. Gandolfo inter celeberrimos Scriptores Ordinis collocatus) Conventus Sancti Stephani de Empulo, Syndicus, & Procurator eiusdem Conventus S. Stephani, & Operariorum Operae S. Stephani praedicti &c. omnes, & singulas differentias, & controversias ortas &c. super liquid. & clarific. inter dictos Fratres, Capitulum, & Conventum S. Stephani de Empulo, & Operarios dictae Operae &c. ex una parte; & Societatem Sancti Laurentii Vestis nigrae Communis Empoli, & homines, & personas ipsius Societatis ex altera; commisit in egregium Virum D. Bartholomaeum*

Iohannis Scala Cancellarium Dominationis Florentiae tanquam in arbitrum, & arbitratorem, amicum communem, & amicabilem compositorem dictarum partium, dans, & concedens eidem Domino Bartholomaeo plenam licentiam, auctoritatem, bariam laudandi &c. terminandi, decidendi, & declarandi quolibet die, & loco dictas lites, differentias, & controversias eo modo, & forma, & prout, & sicut eidem libere videbitur, & placebit. Pari modo ex Imbreviaturis Gregorii Antonii Lenzi legitur ad annum MCCCCLXXXII. Nos Bartholomeus Scala Dominorum Florentinorum Cancellarius, arbiter, & arbitrator, amicabilis compositor, & bonus vir electus, assumptus, & nominatus ex compromissaria conventionione a Prioribus, & Gubernatoribus, & Sindicis, & Procuratoribus honorabilis Societatis, & Hospitalis Beatissime Crucis Vestis nigre de Empoli Comitatus Florentie sue in Conventu Fratrum S. Augustini Empoli ex una parte, & ab Simone Mariotti Pieri de Settignano Magistro murorum Castri Empolis &c. ex alia &c. Exinde sequitur laudum, & arbitramentum, datum, & lectum per Dom. Bartholomaeum in Palatio Dominorum Priorum, & Vexilliferi Iustitiae, & in Camera Armorum in populo S. Petri Scheradii die 18 Octobris. Item sub anno MCCCC-LXXXVII. manu supradicti Alexandri Brac.

Braccesii legitur = Nos Bartholomaeus Iohannis Scala Eques, & Cancellarius Florentinus, Antonius Taddei Philippi, & Iohannes Ser Marci de Romena Notarius, Cives Florentini, arbitri, & arbitratores, amici communes, & amicabiles compositores electi, & vocati a Venerabili Domino Guidone Laurentii Antonii de Florentia, antea Monacho Cisterciensi, Priore, ac Syndico, & Procuratore Monasterii, Capituli, & Conventus B. Mariae Angelorum de Florentia Ordinis Heremitarum S. Benedicti &c. ex una, & a prudente Viro Ser Antonio Iacobi de Prato Presbytero Pistoriensis Dioc. ex altera, laudamus, sententiamus &c. Alia Scalae munera civilia leguntur penes Ser Nicolaum Michelotii in Tabulario publ. Florentino.

At si parva haec videantur, & exigua, perpendat lector, quod Bartholomaei intuitu Florent. Respublica annuit Collensibus supplicibus, ut ipsi Officiis, & Magistratibus Florentiae fruerentur; ut patet ex Regestis Provision. Collens.

AD MUNUS VEXILLIFERATUS IUSTITIAE REIP.
FLORENTINAE EVECTUS EST. CAP. XVI.

Tot, tantisque existimationis suffragiis, totque honoribus Bartholomaeus cum-
latus,

latus, nil aliud sibi deesse videbatur, nisi Vexilliferatus, ut aiunt, Iustitiae, ad quem summo plausu evectus est an. MCC. CCLXXXVI. ad menses Maium, & Iunium, quemadmodum habetur in pluries citato *Priorista*, & in Catalogo Vexilliferorum penes Iacobum Nardium, nequaquam apud Ammiratum Hist. T. II. Hoc publicum munus respicit scriptum in Ecclesia D. Clementis: REIPUBLICAE CLAVVM TENVIT, quod suo loco referemus. Ubi tamen in Bibliotheca Menckeniorum ipsi eum *Signiferum constitutum* memorant *Florentiae, quam patriam habuit*, error scatet in patria.

SCALAE LITTERARIARUM CONTENTIONUM ORIGO.
CAP. XVII.

Sicuti ea, quae haecenus retuli, a virtute, consilio, conditorumque Operum fama parta ei certò certius fuere; ita ab iisdem Operibus ortam fuisse aemulationemne, an invidiam dicam nescio, nemo vir cordatus negabit; sumpta maxime occasione vel a stylo eius, culpa temporum, ut notum est, minime sublimiori, vel potius a Laurentii Medicei favore.

Litterariae Bartholomaei cum Politiano contentiones ad annum MCCCCXCIII. ut
aliis

aliis v'sum est, referri non debent, sed multo antea repetendae. Eorum in causa fuit quod Bartholomaeus dictiones quasdam Latinas a Politiano usurpatas reprehenderat. Praebuit item, ni fallor, exasperandorum animorum occasionem id, quod in Politiani Epistolis legitur, nempe inter eosdem aegris oculis quodammodo aemulatio. Scis autem (Politianus ait) tu quoque litteras illum (Laurentium Medicum) saepe tuas publice scriptas reiecisse, nobisque dedisse formandas, quae prima odii, livorisque in me tui causa exstitit.

Hinc unum adversus alium vehementer scribere; iracunde postea; non tamen absque notis existimationis. Angelus Politianus in Epistola quadam Scalam appellat doctissimum, invicemque ab ipso deliciae Urbis Florentinae vocatur. Tandem quum maiores in diem mentis consternationes, quumque neuter ingenio cedere vellet, ad derisiones, & contumelias ventum est. In Epistola enim ultima, quae inter eos scripta invenitur, quae eiusdem Politiani est, hoc spondetur. *Quare restor, me posthac ad haec ita frigida, & inania non responsurum; non enim respondendum est (id, quod Aristoteles praecipit) iis, qui sine ratione loquantur. Vale.*

LITTERARIAE CONTENTIONES QUAE. CAP. XVIII.

IN Bibliotheca Virorum militiâ aequae ac scriptis illustrium, auctoribus Menckeniis patre, & filio, ita de duobus aemulis loquitur. Leguntur & eius (Scalae) quaedam ad Angelum Politianum Epistolae Lib. V. & XII. Epistolarum Politiani, cui quae similitates cum Scala fuerint, dicam ex instituto in Commentatione de Vita Politiani. Verum ex Epistolis Politiani resultat Scalae derisio propter vocem Ferrumino ab adversario suo usurpatam. Cur hoc ipsum verbum Ferrumino tanto cum risu profertur? cum sit proprium, simplex, non male sonans? Iac. Gaddius de Script. non Eccl. sic de Angelo aemulo: Scalam Politianus pluribus Epistolis acriter, & acerbè pupugit, contempsit, atque damnavit amarulentus iudex, vel potius accusator. Fridericus Otto Menckenius in Historia Vitae Politiani: Illud maxime offenderat Politianum, quod affectatum Scala ipsius scribendi genus dixerat. Quod ne facere in posterum auderet, ita hominem pungit, ut ridiculus is legentibus evadat. „ Sed & „ affectatam videri tibi orationem meam facile patior, quoniam dictandis Epistolis Scriba publicus assuetus, probare eum stylum maxime debes, qui a vulgari consuetudine

„ minus abhorreat . Nec in eo tu reprehen-
 „ dendus tamen , quoniam plerumque ad in-
 „ doctos Epistolae istae vestrae mitti solent . „

Attamen facundiam ostendunt (si non
 elegantiam , veterumque Scriptorum cultu-
 ram) nonnullae Bartholomaei Epistolae Prin-
 cipibus directae , utpote inter caeteros An-
 gliae , ac Poloniae Regibus , iuxta Politiani
 ipsius monitum : Epist. lib. V. Nec eodem
 modo ad amicos , quoad ignotos , nec eodem
 ad Principes , quoad privatos scribas . Unius
 Innocentio VIII. initium referre non piget
 de rebus maximis tractantis , de quibus vi-
 dere est apud Ioannem Bapt. Casottium in
 Hist. Imprunetanae Virginis Par. II. pag. 174.
 Multum debemus Sanctitati tuae in causa
 Beatae Mariae inter Pruneta . Liberasti enim
 tua clementissima opera , tuoque paterno studio ,
 quo nos incredibili animi affectu prosequeris ,
 universam Civitatem nostram ingenti molestia .
 Inter plurima , & maxima beneficia a tua
 Sanctitate collata in Urbem nostram , hoc qui-
 dem habetur illustre &c.

Sequitur Politianus „ Nos contra , qui
 „ inventuti veterum scripta praelegimus , de-
 „ lectum habere verborum , sententiarumque di-
 „ dicimus &c. Hoc vos affectatum forte
 „ putatis , quo maiestas quaedam potius linguae
 „ continetur , &c. „

Doctissimus supra citatus Fridericus
 Or-

Otto Menckenius criticam referens Philippi Masson ait: *Epigrammatum Politiani tria peculiaribus de causis scripta nollet a Politiano &c. Illud in Culicem, quod in Volumine Epigrammat. ultimo apparet loco, acerrimum obtrectatorem habuit Bartholomaeum Scalam satis assuetum tunc temporis ignominiosis dictis, quibus famam Politiani proscinderet. Susceperat hic noster causam Culicum tuendam, & foeminis magis amandos, quam viris, commendaverat, propterea quod Amoris Venerisque in blandiendo naturam imitarentur. Occasionem huic Epigrammati dederat Scala, cuius exstabant versiculi, nescio quales, ubi Culicem muliebri genere usurpaverat, cum masculo deberet; uti patet ex literis Politiani ad Scalam, Lib. XII. Ep. VIII. Eius verba haec sunt:*

*Angelus Politianus Bartholomaeo Scalae
suo S. D.*

Egi tecum liberius (ita enim soleo) qui quoniam tu Culice muliebri genere, quod contra virili decuit, usurpaveras, in Epigrammate luserim sic extempore Culicis verbis:

*Non sum foemina, Scala, nec Latinis,
Nec Graecis, ideo placet puella.*

Primo igitur Scalae misit Epigramma sex distichis comprehensum, idque eo in primis, ut & pungeret hominem, & iudicium eius exploraret. Vide Epistolam eius citatam. Exacerbatus

batus ille , & invidia correptus , misere de-
 bacchari in Politianum coepit , & uno velut
 ictu omnem Epigrammatis gratiam , ac digni-
 tatem prostravit . En quid responsi dederit
 Politiano . „ Graecum Epigramma , quod ad
 „ me misisti , tanta inopia linguae est Grae-
 „ cae , vix verbis interpreter , nedum elegan-
 „ tiam perspicere possim carminis , sed puto
 „ tuum est „ Claudat his verbis literas , sed
 novas statim irarum flammās concipit , novos-
 que in Culicem impetus facit , hunc membra-
 tim discerpens , ac dilanians . Sic Menckenius .

Franciscus vero Sylvius Ambianus in
 hanc Politiani Epistolam commentatus est :
 Culicem genere feminino Latine usurpat Plau-
 tus , cuius verba sunt haec ex Casina = Ebo
 o tu nibili cana Culex ; vix teneor , quin
 quae decent te dicam = In hoc Epigram-
 mate Politianum errasse Baptista Pius mode-
 ste dicit , novum enim Culex dicitur , quam
 vocem in genere feminino Aristophanes usur-
 pat . Eius tamen interpretes a Doricis virili
 genere , ab Atticis feminino usitari , sed At-
 ticos errare dicit , ut Pius idem memorat .
 Ex quibus omnibus facile coniectare est , de
 lana caprina disceptatum , ac propterea
 verificatum quod

Maxima de nibilo nascitur historia .

Ad Menckenium redeo (Hist. Vitae Polit.
 pag. 358) De Bartholomaeo Scala diximus ego ,
 &

& pater meus Ioannes Burchardus quantum pro instituto nostro satis fuit, in Bibliotheca Virorum militia aequae ac scriptis illustrium, nuper demum edita pag. 417 seq. Sed illud valde doleo, non fuisse tunc ad manum mihi quae de vita, scriptisque huius Scalae summo cum eruditionis apparatu, prorsusque diligentissime commentatus est celeberrimus Vir Apostolus Zenus in Accessionibus ad Librum Vossii de Historicis Latinis.

LITTERATORUM HOMINUM DE SCALAE SCRIPTIS
IUDICIA. CAP. XIX.

EA, quae Menckeniorum ad manus non fuerunt, quaeque maxime ad iudicium Operum eiusdem spectant, placet hoc in loco exhibere. Auctores Diarii Veneti iudicium proferunt Petri Criniti viri eruditionis non vulgaris, qui haec scribit.

Petrus Crinitus Bartholomaeo Scalae S.
Heri forte oblata mihi a Trebatio nostro Apologia tua, quam in Florentinae Urbis gratiam contra ipsius calumniatores nuper scripseris. Legi eam, ut caetera fere soleo, avidissime. In qua re, Scala Vir optime (admittatur veritas) aperte probas qualem te virum pro amicis, qualem pro patria geras; qui tam strenue, tam viriliter in maledicos istos, & perinde

inde cerebrosos homines feceris impressionem, ut nullibi cedas, nullibi tumultueris. Et bericle tu unus Florentiae cuius eruditioni non auctoritas, auctoritati non eruditio desit. Ceterum quoniam eo semper fueris ingenio prorsus, ut nullis unquam rationibus adduci poteris ex tuis quaequam scriptis in lucem proferri, donabis hoc tandem pro re ipsa amoris saltem nostro &c.

Referunt praeterea Naldi Naldii iudicia, quae sunt:

Ad Bartholomaeum Scalam.

Cessaris quamvis dudum conscribere carmen,

Usaque nec solito sit tua Musa pede:

Non tamen amisit studiumque artemque canendi,

Sed retinet veteres doctior illa modos.

Nam tu dum Tusci geris alto in corae palatj

Curas: dum patriae scribis & historias,

Haec & in Aonias sic est versata puellas,

Sic ibi cantantes est imitata Deas,

Ut cytharam nunc ecce novam dum Scala resumis

Pieria assiduos vincat in arte viros.

His addam aliud eiusdem Naldi:

Siquis, Scala, velit superum spectare Penates,

Siquis & aethereas in Iovis ire domos,

Fallitur ille quidem, nisi tu mediator amicus

Protinus huic homini, Scala, futurus ades:

Nam modo cum summo iam sidera vertice tangas,

Cum tuus en humilem pes quoque tangat humum

Scan-

*Scandere non coelum poris est, non alta Tonantis
Atria, ni gradibus nititur ille tuis.*

Iacobus Sannazarius in eundem Eleg.
II. Lib. I.

*Nec te iam pudeat venturo ostendere sacclo
Eloquii vires, Scala diserte, tui.*

Auctor quidam anonymus ad Vitam
Sannazarii a Ioanne Baptista Crispo elucu-
bratam in notis subiunxit, Bartholomaeum
nostrum adscriptum fuisse Academiae Litte-
ratorum Ioannis Pontani Regii Secretarii:
inquit enim: *Nella quale Accademia era-
no aggregati i primi Valentuomini di quel se-
colo &c. Bartolommeo Scala di Firenze, Ba-
silio Zanchi di Lucca &c.* Sed cave ne er-
ror irreperit, & pro Bartholomaeo *Pla-
tina*, *Scala* anonymus legerit, eo scilicet
discrimine, quo pro *Bergomate*, *Lucensem*
nuncupavit *Basilium Zanchium*.

Ingenui scriptoris est haud omittere
aliquod, etsi communi opinioni contrarium.
A Iosepho Scaligero sic pronunciatum est:
*Politianum, & Manutium laudo; utrunque
recte sensisse aio: nam de Scala illo nihil di-
cam aliud, quam totius latinitatis hominem
ignarum fuisse.*

BARTHOLOMAEI SCALAE OPERA. CAP. XX.

INter alias animi dotes, quae Bartholomaeo dignitates parere potuerunt, ingenium dubio procul nactus est excellens. Hinc scribere est aggressus Bartholomaei Scalae Equitis Florentini de Historia Florentinorum ab origine eiusdem Urbis usque ad annum Christianae salutis MCCCCL. Lib. XX. quibus interceptus extremam manum imponere nequivit. Quatuor igitur Libros tantum absolvit, quintumque imperfectum reliquit. Hos edere Ioannes Cinellius paraverat, sed id contigit Olgero Iacobaei, ope Cl. Magliabechi, sumptibus Nicolai Angeli Tinassi an. MDCLXXVII Liber primus ita initium sumi: *Fama est quidem pervulgata a Faesulanis Florentiam primum habuisse originem. Hanc Historiam respicit Protonotarii Geraldini Regii Legati tetrastichon ad Bartholomaeum Scalam:*

*Naturam, & mores, seriem, res, tempora, casus,
Et demum artificii, schemate cuncta notas,
Felix, qui prisco cum sis sermone loquutus,
Scala, tamen cultu saecula vetusta novas.*
Hanc & pentameter Fontii:

*Vel Florentinae consulis Historiae.
Atque Ugolini Verini verba de Illustrat. Floren-*

*rentiae Lib. III. Scala quoque Historias &c.
& alibi — Tunc carmine docti*

Vatis, & Historici veteres aequavit benore.

Edidit *Vitam Vitaliani Borrbomaei ad Petrum Medicem*, ubi dedicationis sub finem spopondit *Vitam Cosmi Medices*, inquiens: *Paulo enim post, si tibi haec non displicuerint, clarissimi Patris tui magnifica facta, atque etiam tua aggredi est animus.* Haec Borthomaei typis supradicti Tinassi Romae in lucem prodixit anno MDCLXXVII.

Scriptit *Orationem ad Innocentium VIII.* quam supra innui.

Item *Orationem pro Imperatoriis militaribus signis dandis Constantio Sfortiae.* Haec edita fuit sine typographi, loci, vel temporis nota; de qua forsan auctor sic queritur in Epistola quadam a Conrado Gesnero relata: *Quae scripsi ego quidem, parum multa sunt, edita vero nulla, nisi quae aut imprudentiore in aetate pueriliter penè exciderunt, aut extorsit necessitas.* Non enim digna mihi visa sunt, quae in manus eruditorum emitterentur: ut autem legerentur ab indoctis non fuit desiderium; quid enim nisi vanum inde, atque infructuosum expectandum fuit? contra illorum opinionem, qui prius etiam quam atramentum, quod aiunt, exaruerit, informatores habent librorum paratos, & multa millia eisdem scripti exempla per Italiam, Orbemque

ter.

terrarum legenda disseminant. Quonam pacto feremus eos, qui rerum ignari cunctarum, blatterant tamen & ipsi multa, atque oblinunt, nec dum finita informant?

Corpus collegit Epistolarum plurimum Auctorum in laudem Cosmi de Medicis, quas Laurentio Mediceo dicavit, ita incipiens: Collegi, Laurenti charissime, scripta complura &c. Exemplar MS. in Bibliotheca Laurentiana servatur.

Ibi etiam invenitur *Dialogus de Consolatione*, qui dicitur Cosmus.

Scalae sunt *Apologi* centum ad instruendam vitam accommodati, qui variis in Bibliothecis MSS. asservantur, nec desunt apud me. De iis Marsilius Ficinus Georgio Ciprio compatri sic ait: Omnis Scalae nostri *Apologus* & elegans mihi videtur, & masculus. Eos miris encomiis idem exornat in 8. Lib. *Epistolar.* commendat Michael Verinus Ugolini filius. Eos usque ad sydera extollit Christophorus Landinus his gravissimis verbis: Perlegi *Apologos* tuos, in quibus nulla opus est apologia: omnia probo, plurima vebementer laudo, multa etiam admiror: invenisti argumentum, in quo ingenium tuum regnare videatur. Vale.

Epistolas permultas tum suo, tum Reipublicae nomine scripsit, quae in Tabulario vulgo delle *Riformagioni*, & alibi adservantur,

tur. Ioannes Baptista Deius volumen membranaceum earum, quod sibimet adquisierat, humanissime studiosis communicat. In Bibliotheca Corsinia Romae in Cod. sub num. 382. quaedam occurrit Epistola, cui titulus: *Barptolomaeus Scala Gismundo Stuphae S. Conabar ab aedificandi cura revocare animum ad Carmen, & aliquot intermissum menses opus versabar manibus &c.* Deinde sequitur *Carmen Pastorale*.

In insigni Stroziana *Epistola* legitur consolatoria ad Laurentium, & Iulianum Medicem in obitu Petri Patris. Alias *Epistolas* legere est inter eas Politiani, Augustini Dati Senensis, aliorumque. Aliae in editione *Historiae Florentinae* eiusdem *Scalae* visuntur.

Opusculum edidit inscriptum: *Apologia contra vituperatores Civitatis Florentiae*, impressum Florentiae ex archetypo X I. Kal. Octobris MCCCCLXXXVI. atque supradicto Trebatio missum sub dat. Kal. Septembris eiusdem anni. Sequitur ibi *Epistola Criniti*, quam Cap. XIX. dedimus.

Scripsit *Carmina* plurima. Fr. Thomas Sardi Ord. Praedicatorum memorat Bartholomaei amicissimi sui *Sonetti*, *profondi Apologi*, *e salutifere Invettive*. Michael Pociantes *Satyras*, & vulgo *Sonetti* adversus Po-

Politianum indicat, atque Eclogas *Alceus*, *Elpilla*. Praeterea liber est exаметris versibus constans, cui titulus *De arboribus*, Laurentio Mediceo dicatus. Caeterum inter Carmina Poetarum Latinorum Florentinae editionis Tom. VIII. leguntur (ubi Florentinus Scala nuncupatur) *Praefatio ad Poetas*, *ut canant Cosmum Medicem*. *In figuram Cosmi*. *Quae vera laus sit Cosmi*. Denique *In eiusdem laudem Carmen*.

De rebus moralibus. Ita nuncupat Iacobus Gaddius Poema Bartholomaei Philosophicum, Lucretii ad instar, cui alludere videtur Ugolinus Verrius verbis iis:

— *Naturaeque abdita versu
Aggreditur Vates.*

Denique *Fragmentum Psalmorum*, quorum initium: *Quid reddam, Domine Deus?*

EIUSDEM IM ELUCUBRANDIS OPERIBUS AMBITIO.
CAP. XXI.

Honos alit artes, aiebat Tullius, omnesque incendimur ad studia gloriâ. Quae fuerit Scalae nostri in condendis suis Operibus gloriae cupiditas, facile ex duobus Apologis suis dignosci potest. Etenim in Apologo XXXIV, ita ait: *Modestiores tandem facti Apologi, cum in cupiditatem visen-*
dae

dae posteritatis incidissent, me consuluerunt, ut, si ita visum sit, litteris eos commendarem. Visum est. Litterae huiusmodi fuerunt: Bartholomaeus Scala Posteritati salutem. Qui deferent has ad te litteras, Apologi sunt mei. Eos velim mea causa recipias in tuum gregem, & si qua in re usui tibi fuerint, eorum opera utare. Arbitror non iniocundi, neque infructuosi erunt. Vale. Dea ita respondit: Posteritas Bartholomaeo Scalae salutem. Etsi morosa sum, & difficilis, tamen tui gratia non excluserim. Verum condiscant durare illi quidem, & assuescant nostris moribus. Tu moneto interea, ut Fato sacrificent: praegrande est enim Fati in nostro Regno nomen. Hunc sequitur Apologus XXXV. cui titulus: Fatum. Cum Fatis Apologi sacra facerent, ut eorum sibi bona venia liceret cum Posteritate contubernari, responderunt Fata: An nescitis inexorabilem esse maiestatem Fatorum? Vos tamen vestra manebit sors. Nihil agitis.

FORTUNAE IPSIUS VICISSITUDINES. CAP. XXII.

IN Elencho MS. apud me Iudicum, & Notariorum Collegii Florentini, ex quo, ut ait Gregorius Datus noster, Iurisconsulti graviores, & celebriores manarunt, ex iis legitur extitisse Dominum Bartholomaeum Scalam

lam una cum Domino Simone Bernardi de Uguccionibus, currentibus annis MCCCLXXI. duobusque sequentibus. Item unum ex iis Bartholomaeum legere est anno MCCCCLXXVI. simul cum Domino Thoma Detio; necnon paucis post mensibus cum Domino Antonio Malegonnellio. Denique cum D. Iohanne Baptista Pellio, & una cum D. Dominico Bonsio annis MCCCCLXXI. & MCCCCLXXV.

Sed quam multis amaritudinibus humanae felicitatis dulcedo respersa est! In Epistolis Reipul. Florentinae anni MCCCCLXXXIII. Antonio Collensi eiusdem a Secretis Romae moram facienti, lego: A Messer Bartolommeo Scala nostro Cancelliere è stato fatto una insigne iniuria da Mess. Agnolo da Tiboli, o suoi Procuratori, per la cagione, che da detto M. Bartolommeo intendete per sua lettera; che è stato scomunicato quà pubblicamente, mentre che M. Bartolommeo continuamente gli offerisce ragione. Noi stimiamo questa iniuria essere fatta a noi, essendo a sì gran torto contro al nostro principale Ministro. Farete doglianza con la Santità del Papa; supplicherete, che la Santità Sua suspenda la causa secondo la informazione di detto M. Bartolommeo. Non lasciate a fare niente, perchè ci è molto a cuore questa iniuria. M. Agnolo ha preso di noi troppa sicurtà. Pau.

Paucis elapsis mensibus aliud illi infortunium evenisse legitur in Commentariis MSS. rerum memorabilium Florentiae, auctore Francisco Ceio; nempe: Riformarono, Domini Priori, la Cancelleria del Palazzo, ed avendo sospetto per certe cause Mess Bartolommeo di Giovanni Scala da Colle primo Cancelliere, però lo rimossono dall' ^{uffizio} ~~ufficio~~, & in suo scambio eleffono Mess. Piero di Simone Beccanugi perito Iurisconsulto, e ben letterato nella Lingua Greca, e Latina, e nondimeno poi meglio informati, restituirono Mess. Bartolommeo nel suo primo luogo, non alterando l' elezione di M. Piero.

Nec diversimodè lego in Praefatione Collectionis Veterum Monumentorum Cl. Viri Angeli Mariae Bandini de litteraria Republica valde meriti, ac Bibliothecarum Laurentianae, & Marucellianae Praefecti, pag. xiv. scilicet. In quodam MS. Codice, qui in Archivo secreto Magni Ducis servatur apud Ioannem Baptistam Deium R. Celsitudinis Antiquarium, sub anno MCCCCXC. VII. notatum reperi „ M. Bartolommeo di „ Giovanni Scala già stato casso, si eleg- „ ge in primo Cancelliere della Republica, „ con che faccia detto Officio con M. Piero „ Beccanugi „

SCALAE MORS, ET FUNUS. CAP. XXIII.

ANgelus M. Bandinius nuper laudatus de Bartholomaei obitu sic ait: *Hoc ipso anno (MCCCCXCVII.) cum podagra vehementer laboraret, tandem ad extremum vitae spiritum pervenit, pompaque minime vulgari in Templo Divae Annunciatae tumulatus fuit in Sacello vulgo dicto degli Scali (quod mihi haecenus incompertum est.) Sumpsit opinor a Vossianis Dissertationibus, & a Cinellio. Eius aetati tribuitur annus LXVII. In Historiis vero a Petro Marci Parenti contextis, ad annum MCCCCXCVII. mense Februario stil. Florentino habetur: *In cambio di Messer Bartolommeo Scala primario nostro Cancelliere più mesi sono mortosi, le cui lettere erano approvatissime, rimase eletto di più favore nel Consiglio grande M. Marcello di M. Vergilio, giovane d'anni 36. bene letterato in Greco, e in Latino.**

Ego vero cum Ghilinio teneo, Bartholomei Corpus in Ecclesia Cisterciensium delatum fuisse, & aliquot post annos, in Divae Annunciatae aedificatis Sacello, & tumulo, translatum. Est enim commune quorundam historicorum vitium, quo non caruit Cinellus, asserere sepeliri cadavera ubi nec dum excogitatum erat sepulcrum.

Sic eidem Ecclesiae D. Annunciatae tribuunt humationem Ioannis Villanii percelebris, quae Templo Sanctae Crucis debetur, & eidem S. Cruci humatio adscribitur Gaddi Gaddi Pictoris ante conditum aedificium Ecclesiae, ut in Baldinuccio notavi.

Quoad pompam minime vulgarem, qua magnifica Respublica honorare solebat suos benemeritos Scribas, pennonum, equorum, famulorum, & similium, si lubet, videat lector Caroli Aretini funus de an. MCCCC. LIII. saltem apud eruditum virum Dominicum Draconium in *Antiq. Societatis Annunciatae Civit. Arretii* pag. 21.

DE BARTHOLOMAEI FILIIS. CAP. XXIV.

OCto Bartholomaeus susceperat liberos, quorum sex feminas. Ex iis Alexandra perpulcra puella, quae paternam gloriam auxit gloriâ suâ, & patris nomen in posteros propagavit litteris cum Latinis, tum Graecis. Haec prope annum MCCCCLXXV. nata (non vero ut Iulius Niger fallitur anno MCCCCL.) desponsata est in MCCCCLXXXVII. Michaeli Tarchaniottae Marullo Poetae, Byzantii nobilissimo sanguine orto, qui tandem Cecinae flumine prope Vulterram merfus occubuit, cuius immaturam mor-

mortem descripsit Io. Pierius Valerianus
de infelicitate Litteratorum Lib. II. cuius in
obitu Naenia exstat Petri Criniti ita ad-
mirantis.

Ain periisse maximum Vatem meum?

Num vera Philon nuntias?

Atque eiusdem Pierii Epigramma legere est.

Quantum gratus Marullus, acceptus-
que fuerit Laurentio Mediceo ipsiusmet
Criniti Carmina testantur:

Ad Marullum Byzantium.

Nuper Fesuleis, ut soleo, iugis

Mentem Lesbyaco carmine molliter

Solari libuit: mox teneram Chelym

Mirto sub viridi deposui: & gradum

Placuit ad Urbem flectere:

Qua noster Medices Pieridum parens,

Marulle, hospitium dulce tibi exhibet:

Ac te perpetuis muneribus fovens,

Phocbum non patitur tela resumere;

Laurens Camoenarum decus.

Quantum amaretur focer a Marullo,
illius ad Bartholomaeum loquitur Epigram-
ma:

Cum Musae tibi debeant Latinae

Tot iuncto pede scripta, tot soluto,

Tot sales Latio lepore tinctos,

Tot cultis documenta sub figuris,

Tot Volumina patriae dicata,

Quae nulli taceant diu minores.

Tot

Tot praetoria iura, tot curules,
 Tot fasces proprio labore partos:
 Plus multo tamen, o beate amice, est
 Quod Scalam Latio pater dedisti,
 Aucturam numerum novem sororum,
 Casto carmine, castiore vita.

Alexandra, ut ad eam redeam, Latinis in literis Ioanne Lascare, Graecis Demetrio Chalcondyla usa est. Auctrix fuit plurimorum Graecorum Carminum, quae collecta fuere a Fr. Zenobio Acciaiuolo Ord. Praedicatorum, & in calce Opusculorum Politiani leguntur; ferturque fama aliquando e Graeco in Latinum Avicennae Opellas aliquot vertisse, quae sic versae nescio quo pacto, exundante Arno flumine de mense Septembri MDLVII. periire. Tantum ei tribuit Angelus noster Florentiola, ut non dubitarit Alexandrae pulcritudini longe anteferre eiusdem Epigrammatum, & Graecarum Operum venustatem. Praemature fato obiisse Alexandram Coronellus autumat in Bibliotheca sua, nempe anno MDVI. Nec errare visus est, quandoquidem Andreas Stagijs Anconitanus eam floruisse prope an. MD. indigitare videtur in *Amazonide*, inquit Lib. VI.

Alessandra la Tosca, che alle stelle
 Con sua sublime, e nobil Scala sale.
 Fuere & Bartholomaei filiae Lucretia,
 Ba.

Baptista , Francisca , Bartholomaea , & Ioanna , masculi vero duo , scil. Laurentius , & Iulianus , de quibus in sequenti Capite.

Nec reticendum reor , quod Andreas Ioannis (de quo supra Cap. II. & X.) Bartholomaeo fratri supervixisse creditur . In mentionem eiusdem incidi in supra citatis Tabulis Ser Nicolai Michelotii , qui nuptias Andreae retulerat cum Beatrice Iacobi Laurentii filii Nobilis Viri Iacobi del Biada , cuius monumentum exstat in S. M. Novellae Templo . Beatrix postmodum Andreae nupta , Laurentium genuit , qui unâ cum Constantia Cerretania parens evasit Ioannis , & Andreae iuniorum de Scalis .

Hic subiungam appositè quod opus fuit Scalae gemma in fronte huius Opellae dare ex authenticis Scripturis erutum , quum circumferantur alia plura a non fidis enarratoribus collecta .

DE DESCENDENTIBUS EX FILIIS . CAP. XXV.

Post obitum Bartholomaei duo inveniuntur filii in documentis , nempe Iulianus natus an. MCCCCLXXX. & Laurentius in MID. sacris vix initiatus . Etenim in saepe citatis Tabulis Braccesianis haec ad an. praedictum leguntur : *Iulianus olim*
D. Bar.

D. Bartholomaei Iobannis Scala Civis Florentinus fecit suum procuratorem Dom. Laurentium Scalam Clericum Flor. ad componendam litem &c. Laurentium postmodum uxorem duxisse, & ad annum saltem MDLIII. vixisse deprehenditur non solum ex eius Epistolis, altera Benedicto Varchio, altera Pandulpho Puccio, sed ex documentis infra adducendis.

Iulianus vero, qui ad Prioratus honorem primò evectus an. MDXXI. & iterum MDXXXI. propagandae familiae operam dedit. Is quatuor liberos, nempe Laurentium, Bartholomaeum iuniorem, Iulium, Cosmum genuit e Francisca Hieronymi de Villanis, tribus Historicis praestantissimis agnata, de qua, & eius leviro Iacobo aliquid scripseram, hoc sigillum illustrans in *Tomo IV. Sigillorum*, utpotè viri per cognationem Scalae affinis.

Iu:

Juliani Testamentum est diei 10. Nov. MDXXXV. manu Sebastiani a Florentiola, in quo D. Franciscæ Villaniae uxori legavit usum habitationis, & usumfructum Domus, sive Palatii sui positi prope Portam Pinti, cum suis pomeriis, & hortis. Et casu, quo Bartholomaeus, Iulius, vel eorum filii decedant sine filiis masculis leg. & natur. surrogavit Laurentium, & eius liberos, quia Testatoris intentio est, verba Tabellionis sunt, quod huiusmodi Palatium, & bona permaneant in eius familia. Legavit & Laurentio, & post mortem eius filiis, & descendantibus Domum dicti Testatoris in Porta, & in via di Pinti, & specialiter Domos illorum de Florentiola, & de Braccensis. Domos verò eorum de Florentiola in Via di Pinti, constat ex MS. Codice Caroli eiusdem familiae apud me, inceptos fuisse Kal. Decembris MCCCCIC.

Ex filiis Cosmus in D. Annunciatae, ubi avus Iacobi Villanii Sacellum cum sepulchro condiderat, & ipse Tumulum haud absimile a Patre inchoatum absolvi fecit; quod mihi humanissimè ostendit amicus meus valde studiosus, quem honoris causâ nomen, Ioseph Maria Stocchi Massensis Servita Baccalaureus, dum Florentiae paucis ab hinc annis degebat. Tumuli Epigraphe fuit:

CO.

COSMVS SCALAE BARTHOLOMAEO AVO
IVLIANO PATRI DE SCALIS SIBI
POSTERISQUE SVIS POSVIT

ibidemque sepeliri iussit Francisca vidua,
Villania de Scalis in declaratione suae ulti-
mae voluntatis diei 5. Maii MDLVI. in
qua haeredes instituit Laurentium, & Iu-
lium filios. Nos vero admonet in Sepul-
chreto Stephanus Rossellius: *Appena man-
cata quella famiglia, la Cappella fu da' Pa-
dri di quel Convento venduta a Pellegrino
Brunaccini.*

Iulius autem moriens in Eccl. D. Cle-
menti dicata tumulatus est, ubi & con-
sanguinei plures repositi fuere, inter quos
praeteriri non debent Sorores Aurelia, &
Elisabeth Iacobi Villanii nuper memorati
filiae Sanctimoniales.

Bartholomaeus iunior denique ex Dia-
nora Telli tres feminas suscepit, nempe
Comitissam, quae in eodem Asceterio S.
Clementis Soror Catharina nuncupata est,
Sororem Mariam Franciscam, ac Sororem
Iuliam Electam natu maiorem, quae om-
nes ibidem Augustinianum Ordinem profi-
rentes legatariae evaserunt Iuliani Scalae a-
vi. In medio Aedis D. Clementis tumu-
lum visitur insignibus gentilitiis, cum cla-
yibis

vibus Pontificiis perbellè ornatum, in quo,
bona cum venia Patris Ioseph Richa, lego:

I. C. R.

IVLIUS SCALA IVLIANI F. BARTHOLO-
MEVM AVVM REFERENS BENEFICIO
PROCERVVM MEDICÆ FAM. A SE-
CRETIS SVMMI MAGISTRATVS REIP.
CVIVS ETIAM CIAVVM TENVIT. DIV
RETENTVM. LEGATIONE AD VR-
BEM FVNCTVM. NEPOS ALACRI INGE-
NIO BLANDO SERMONE CÆLEBS SIBI
VIXIT. DEVOTISS. ÆDEM SEPVLTV-
RÆ LOCVM ELEGIT. CAVENS NE
ALIVS HAC HVMO SVPPONERETVR.
HÆREDES VIRGINES ALIQVID EXCVL-
PTIVS COGNATI MERITIS CONVENIRE
RATÆ MONVMENTVM ERIGENDVM
CVRAVERVNT. VIX. AN. LXII. MENS. XI.
D. XVIII. OB. AN. SAL. MDLXXXV.
D. XIII. OCTO.

IN

IN PARVO VOLUMINE
HAEC CONTINENTUR.

B artholomaei Patria. Cap. I.	pag. 1.
Bartholomaei parentes. C. II.	3.
Eiusdem ortus, adolescentia, studia. C. III.	5.
Doctoratus insignia accipit. C. IV.	7.
A Cosmo P. P. suscipitur, ornatur, ditatur. C. V.	7.
Maiores Bartholomaei progressus. C. VI.	10.
Eiusdem amores, & nuptiae. C. VII.	11.
Bartholomaei post nuptias cum socero lites. C. VIII.	12.
Maximis Reip honoribus decoratur. C. IX.	14.
Novarum facultatum, ac divitiarum acquisitio. C. X.	15.
Florentiae, ac rure sumptuosè aedificat. C. XI.	18.
Oratorium egregium inter alia erigere instituit. C. XII.	22.
Bartholomaei Romam honorifica profectio. C. XIII.	25.
Summis muneribus cumulatur. C. XIV.	30.
Maxima eius apud omnes existimatio. C. XV.	35.
Ad munus Vexilliferatus Iustitiae R. P. Florentinae eius est. C. XVI.	37.
Scalae litterariorum contentionum origo. C. XVII.	38.
Litterariae contentiones quae. C. XVIII.	40.
Litteratorum hominum de Scalae scriptis iudicia. C. XIX.	44.
Bartholomaei Scalae Opera. C. XX.	47.
Eiusdem in elucubrandis Operibus ambitio. C. XXI.	51.
Fortunae ipsius vicissitudines. C. XXII.	52.
Scalae mors, & funus. C. XXIII.	55.
De Bartholomaei filiis. C. XXIV.	56.
De descendens ex filiis. C. XXV.	59.

Manni, Domenico Maria,

Bartholomaei Scalae Collensis Equitis Florentini ac Romae Senatoris vita

Florentina 1768

Biogr. 1051 q

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10066538-3